

# Obsah

|                                                                          |           |
|--------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Předmluva</b> . . . . .                                               | <b>9</b>  |
| <b>1 Úvod do psychologie</b> . . . . .                                   | <b>10</b> |
| 1.1 Psychologie jako věda . . . . .                                      | 10        |
| 1.2 Historie vzniku psychologie . . . . .                                | 10        |
| 1.3 Odvětví – disciplíny psychologie . . . . .                           | 12        |
| 1.4 Vztah psychologie k jiným vědním oborům . . . . .                    | 15        |
| 1.5 Metody psychologie . . . . .                                         | 15        |
| 1.6 Význam psychologie pro pracovníka<br>v sociálních službách . . . . . | 16        |
| <b>2 Charakteristika lidské psychiky</b> . . . . .                       | <b>19</b> |
| 2.1 Vztah mezi nervovou soustavou a psychikou . . . . .                  | 19        |
| 2.2 Chování . . . . .                                                    | 26        |
| 2.2.1 Chování člověka v tíživé sociální situaci . . . . .                | 28        |
| 2.3 Vliv sociálního prostředí na psychiku . . . . .                      | 28        |
| <b>3 Psychické procesy a stavy</b> . . . . .                             | <b>31</b> |
| 3.1 Poznávací – kognitivní procesy . . . . .                             | 32        |
| 3.1.1 Čítí . . . . .                                                     | 32        |
| 3.1.2 Vnímání . . . . .                                                  | 35        |
| 3.1.3 Představy a fantazie . . . . .                                     | 40        |
| 3.1.4 Myšlení . . . . .                                                  | 45        |
| 3.1.5 Řeč . . . . .                                                      | 57        |
| 3.2 Procesy paměti . . . . .                                             | 62        |
| 3.2.1 Paměť . . . . .                                                    | 62        |
| 3.2.2 Učení . . . . .                                                    | 70        |
| 3.3 Psychické stavy . . . . .                                            | 76        |
| 3.3.1 Stavy pozornosti . . . . .                                         | 77        |
| 3.4 City – emoce . . . . .                                               | 80        |
| 3.5 Volní procesy – procesy konativní . . . . .                          | 90        |
| 3.5.1 Vůle – bulie . . . . .                                             | 90        |
| <b>4 Vývojová psychologie</b> . . . . .                                  | <b>94</b> |
| 4.1 Předmět vývojové psychologie . . . . .                               | 94        |
| 4.2 Činitelé ovlivňující vývoj . . . . .                                 | 94        |

|          |                                             |            |
|----------|---------------------------------------------|------------|
| 4.3      | Obecné zákonitosti vývoje . . . . .         | 98         |
| 4.4      | Vývojové teorie . . . . .                   | 98         |
| <b>5</b> | <b>Jednotlivá vývojová období . . . . .</b> | <b>103</b> |
| 5.1      | Prenatální období . . . . .                 | 103        |
| 5.1.1    | Aktivita plodu . . . . .                    | 104        |
| 5.1.2    | Příprava matky na příchod dítěte . . . . .  | 105        |
| 5.2      | Perinatální období . . . . .                | 106        |
| 5.3      | Novorozenecké období . . . . .              | 108        |
| 5.3.1    | Somatický vývoj . . . . .                   | 108        |
| 5.3.2    | Kognitivní vývoj . . . . .                  | 110        |
| 5.3.3    | Citový vývoj a socializace . . . . .        | 111        |
| 5.4      | Kojenecké období . . . . .                  | 111        |
| 5.4.1    | Somatický vývoj . . . . .                   | 112        |
| 5.4.2    | Kognitivní vývoj . . . . .                  | 114        |
| 5.4.3    | Socializace . . . . .                       | 115        |
| 5.4.4    | Hra, sociální aktivizace . . . . .          | 116        |
| 5.5      | Batoletčí období . . . . .                  | 118        |
| 5.5.1    | Somatický vývoj . . . . .                   | 118        |
| 5.5.2    | Kognitivní vývoj . . . . .                  | 120        |
| 5.5.3    | Citový vývoj, socializace . . . . .         | 121        |
| 5.5.4    | Hra, sociální aktivizace . . . . .          | 123        |
| 5.6      | Předškolní období . . . . .                 | 124        |
| 5.6.1    | Somatický vývoj . . . . .                   | 124        |
| 5.6.2    | Kognitivní vývoj . . . . .                  | 126        |
| 5.6.3    | Citový vývoj, socializace . . . . .         | 129        |
| 5.6.4    | Hra, sociální aktivizace . . . . .          | 130        |
| 5.7      | Mladší školní věk . . . . .                 | 137        |
| 5.7.1    | Somatický vývoj . . . . .                   | 137        |
| 5.7.2    | Kognitivní vývoj . . . . .                  | 137        |
| 5.7.3    | Citový vývoj, socializace . . . . .         | 138        |
| 5.7.4    | Sociální aktivizace, hra . . . . .          | 142        |
| 5.8      | Období dospívání . . . . .                  | 142        |
| 5.8.1    | Pubescence . . . . .                        | 143        |
| 5.8.2    | Adolescence . . . . .                       | 148        |
| 5.9      | Dospělost . . . . .                         | 151        |
| 5.9.1    | Časná dospělost . . . . .                   | 152        |
| 5.9.2    | Střední dospělost . . . . .                 | 157        |
| 5.9.3    | Pozdní dospělost . . . . .                  | 159        |

|                                            |            |
|--------------------------------------------|------------|
| 5.10 Stáří – sénium . . . . .              | 165        |
| 5.10.1 Rané stáří . . . . .                | 165        |
| 5.10.2 Pravé stáří, dlouhověkost . . . . . | 168        |
| 5.11 Umírání a smrt . . . . .              | 176        |
| <b>Literatura . . . . .</b>                | <b>181</b> |
| <b>Řešení vybraných cvičení . . . . .</b>  | <b>183</b> |
| <b>Rejstřík . . . . .</b>                  | <b>185</b> |